

گذر سیاوش از آتش (درس دوازدهم)

قلمرو زبانی

۱.

۰/۲۵	۱۱	در همهٔ بیت‌ها به جز گزینهٔ شیوهٔ بلاغی دیده می‌شود. الف) همی داد مزده یکی را دگر ب) رخ شاه کاووس پر شرم دید ج) که هرچند فرزند هست ارجمند د) چنین است سوگند چرخ بلند	که بخشود بر بی‌گنسه دادگر سخن گفتنش با پسر نرم دید دل شاه از اندیشه باید گزند که بر بی‌گناهان نیاید گزند
------	----	--	---

(نهایی - فرداد ۹۸)

۲.

۰/۱۵	۹	مفهوم فعل «ساخت» را در عبارتهای زیر بنویسید. الف) آن نامدار، لشکری عظیم ساخت. ب) او با ناملایمات زندگی ساخت.
------	---	--

(نهایی - شهریور ۹۸)

۳.

۱	۹	با توجه به جملهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «سیاوش، فرزند کاووس، شاه کیانی است که رستم به او رسم پهلوانی می‌آموزد.» الف) کدام گروه اسمی، نقش دستوری «مفعول» دارد؟ ب) یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید. ج) گروه اسمی «شاه کیانی» مسند است یا بدل؟
---	---	---

(نهایی - شهریور ۱۴۰۰)

۴.

۰/۲۵	۷	در بیت زیر، نقش دستوری ضمیر پیوستهٔ «ش» را بنویسید. جو بشنید خسرو از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت
------	---	---

(نهایی - فرداد ۹۹)

۵.

۰/۲۵	۳ در بیت زیر، کدام واژه متضاد واژه «شاد» است؟ «چو بشنید خسرو، از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت»
------	---

(نهایی - شهریور ۹۹)

۶.

۰/۲۵	۷ فعل «ساخت» در مصراع «نشد تنگ دل، جنگ آتش بساخت»، با همین واژه در کدام گزینه کاربرد معنایی یکسانی دارد؟ (۱) او در مراغه رصدخانه ای بزرگ ساخت. (۲) آن نامدار لشگری عظیم ساخت. (۳) استاد موسیقی، آهنگ زیبایی ساخت. (۴) او با ناملایمات زندگی ساخت.
------	---

(نهایی - شهریور ۹۹)

۷.

۰/۷۵	۹ با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار پر اندیشه شد جان کاووس کی ز فرزند و سودابه نیک پی» الف) کدام واژه در نقش منادا به کار رفته است؟ ب) کارکرد «را» در بیت اول چیست؟ ج) یک ترکیب اضافی در بیت دوم بیابید و بنویسید.
------	---

(نهایی - شهریور ۹۹)

۸.

۰/۷۵	۹ با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «چنان آمد اسپ و قبای سوار که گفتمی سمن داشت اندر کنار» الف) یک حرف ربط وابسته ساز بیابید. ب) ترکیب «قبای سوار» وصفی است یا اضافی؟ ج) کدام نقش تبعی در این بیت به کار رفته است؟
------	--

(نهایی - دی ۹۹)

۹.

۰/۵	۲ در بیت های زیر، تفاوت معنایی واژه «دستور» را بررسی کنید. الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور ب) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست
-----	--

(نهایی- فررداد ۱۴۰۰)

۱۰.

۰/۵	۳	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) تا وارهي از دم (سطوران / ستوران) /وبين مردم نحس ديو مانند ب) چو او را بديدند (برخاست / برخواست) غو
-----	---	---

(شهریور- فررداد ۱۴۰۰)

۱۱.

۰/۲۵	۳	معنی واژه «دستور»، در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟ «چه نیکو گفت با جمشید دستور ۱- گر ایدونک دستور باشد کنون ۲- تن ز جان و جان ز تن مستور نیست ۳- به دستور فرمود تا ساروان ۴- بر مصطفی بهر رخصت دوید» که با نادان نه شیون باد و نه سور» بگوید سخن پیش تو رهنمون لیک کس را دید جان دستور نیست هیون آرد از دشت، صد کاروان از او خواست دستوری اما ندید
------	---	---

(نهایی- فررداد ۱۴۰۱)

۱۲.

۰/۷۵	۷	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) تنها برای تعلیم گرفتن، (شبح / شبه) شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم. ب) چو عاجز گشت خسرو در جوابش پ) سیاوش چنین گفت کای شهریار نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش) که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار / خوار)
------	---	--

(نهایی- شهریور ۱۴۰۱)

۱۳.

۰/۵	۷	تفاوت معنایی فعل «گرفت» را مصراع‌های زیر، بررسی کنید. الف) ز کردار بد پوزش اندر گرفت ب) محتسب مستی به ره دید و گریانش گرفت
-----	---	--

(نهایی- دی ۱۴۰۱)

قلمرو ادبی

۱۴.

۰/۵	۲۲	کدام یک از ویژگی‌های حماسه در بیت‌های زیر دیده می‌شود؟ آن‌ها را از کمانک‌های مقابل انتخاب کنید. الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه ب) یکی تازی‌ای برنشسته سیاه چنین بود آیین و این بود راه (ملّی - قهرمانی) همی خاک نعلش بر آمد به ماه (خرق عادت - ملّی)
-----	----	--

(نهایی - فرداد ۹۸)

۱۵.

۰/۵	۱۷	در بیت زیر، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را بنویسید. «سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندان‌ش گریان شدند»
-----	----	---

(نهایی - دی ۹۸)

۱۶.

۰/۵	۳۴	زمینه حماسی متناسب با هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) چنین است سوگند چرخ بلند که بر بی گناهان نباید گزند (ملّی / قهرمانی) ب) همگنان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش (خرق عادت / داستانی)
-----	----	--

(نهایی - شهریور ۹۹)

۱۷.

۰/۵	۱۵	بیت زیر دارای کدام زمینه حماسه است؟ «بدان گاه سوگند پرمایه شاه چنین بود آیین و این بود راه»
-----	----	---

(شهریور - فرداد ۱۴۰۰ و دی ۱۴۰۱)

۱۸.

۰/۵	۱۳	در بیت زیر، مفهوم کنایه مصراع دوم را بنویسید. «چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی بباید زدن سنگ را بر سبوی»
-----	----	---

(نهایی - دی ۱۴۰۰)

۱۹.

۰/۵	<p>کدام یک از ابیات زیر، دارای زمینهٔ ملی حماسه است؟</p> <p>الف) «بدان گاه سوگند پرمايه شاه چنين بود آيين و اين بود راه»</p> <p>ب) «سراسر همه دشت بريان شدند بر آن چهر خندانش گريان شدند»</p>	۱۵
-----	---	----

(نهایی- دی ۱۴۰۰)

۲۰.

۰/۵	<p>در همهٔ ابیات به جز گزینهٔ زمینهٔ «ملی» حماسه آشکار است.</p> <p>۱) پراگنده کافور بر خویشتن چنان چون بود رسم و ساز کفن</p> <p>۲) چنین است سوگند چرخ بلند که بر بی گناهان نیاید گزند</p> <p>۳) رخ شاه کاووس پرشرم دید سخن گفتنش با پسر نرم دید</p> <p>۴) بدان گاه سوگند پرمايه شاه چنين بود آيين و اين بود راه</p>	۱۸
-----	---	----

(نهایی- فرورد ۱۴۰۱)

۲۱.

۰/۵	<p>آرایهٔ متناسب با هریک از ابیات زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.</p> <p>الف) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایام پریشانی بپرس</p> <p>ب) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی بباید زدن سنگ را بر سبوی</p> <p>(اسلوب معادله- جناس) (تشخیص - کنایه)</p>	۱۴
-----	--	----

(نهایی- دی ۹۹)

۲۲.

۰/۷۵	<p>آرایهٔ ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است)</p> <p>الف) یکی تازی ای برنشسته سیاه همی خاک نعلش بر آمد به ماه</p> <p>ب) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را سپیل یکسان می کند پست و بلند راه را</p> <p>پ) در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است</p> <p>۱- ایهام ۲- اغراق ۳- حُسن تعلیل ۴- اسلوب معادله</p>	۲۴
------	--	----

(نهایی- دی ۱۴۰۱)

قلمرو فکری

۲۳.

۰/۲۵	با توجه به بیت «بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفتی شب آمد به روز»، کدام توضیح درست است؟ الف) از شعله بزرگ آتش، شب مثل روز روشن شد. ب) از بسیاری دود، روز مثل شب تاریک شد.	۴۰
------	---	----

(نهایی- فرداد ۹۸)

۲۴.

۰/۵	در بیت «پراگنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن»، منظور شاعر را از «مصراع اول» بنویسید.	۲۲
-----	--	----

(نهایی- شهریور ۹۸)

۲۵.

۰/۵	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «یکی تازی‌ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه» الف) منظور از تازی سیاه چیست؟ ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید.	۲۶
-----	--	----

(نهایی- دی ۹۸)

۲۶.

۰/۵	با توجه به بیت «جهاندار، سودابه را پیش خواند / همی با سیاوش به گفتن نشاند»، الف) منظور از «جهاندار» کیست؟ ب) معادل امروزی «با سیاوش به گفتن نشاند»، چیست؟	۴۸
-----	---	----

(نهایی- فرداد ۹۹)

۲۷.

۰/۵	با توجه به بیت «چو بخشایش پاک یزدان بود / دم آتش و آب یکسان بود»، شاعر چه عاملی را سبب تأثیر یکسان آب و آتش می‌داند؟	۲۱
-----	---	----

(نهایی- دی ۹۹)

۲۸.

۰/۵	بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟ «جو بخشایش پاک یزدان بود» دم آتش و آب یکسان بود»	۲۵
-----	---	----

(نهایی- فرداد ۱۴۰۰)

۲۹.

۰/۲۵	در بیت زیر، پس از آنکه «دوصد مرد آتش فروز» در آتش می‌دمند، چه اتفاقی می‌افتد؟ «بیامد دوصد مرد آتش فروز» دمیدند گفتم شب آمد به روز»	۲۶
------	--	----

(نهایی- دی ۱۴۰۱)

www-kanoon.ir

پاسخنامه

- (۱) ب
- (۲) الف) فراهم کرد ب) سازش کرد
- (۳) الف) رسم پهلوانی ب) اضافی: فرزند کاووس یا رسم پهلوانی / وصفی: شاه کیانی ج) بدل
- (۴) مضاف‌الیه
- (۵) اندیشه
- (۶) گزینه ۲
- (۷) الف) شهریار ب) حرف اضافه ج) جان کاووس کی
- (۸) الف) که ب) اضافی ج) معطوف (قبای سوار)
- (۹) الف) وزیر ب) اجازه
- (۱۰) الف) ستوران ب) برخاست
- (۱۱) گزینه ۳ (وزیر)
- (۱۲) الف) شبیح ب) صوابش ج) خوار
- (۱۳) الف) آغاز کرد ب) اخذ کرد
- (۱۴) الف) ملی ب) خرق عادت
- (۱۵) دشت مجاز از مردم دشت
- (۱۶) الف) ملی ب) داستانی
- (۱۷) ملی
- (۱۸) «سنگ بر سبزو زدن» کنایه از آزمایش کردن
- (۱۹) الف) ملی
- (۲۰) گزینه ۳
- (۲۱) الف) اسلوب معادله ب) کنایه
- (۲۲) الف) اغراق ب) اسلوب معادله ج) ایهام
- (۲۳) ب
- (۲۴) آماده شدن (خود را معطر ساختن) برای رویارویی با مرگ
- (۲۵) الف) اسب سیاوش ب) به سرعت تاختن و گرد و خاک زیاد
- (۲۶) الف) کیکاووس (پدر سیاوش) ب) روبه‌رو کرد
- (۲۷) لطف و بخشایش الهی
- (۲۸) لطف و عنایت حق، انسان را از آسیب‌ها در امان نگه می‌دارد. (آتش سوزان مثل آب، سرد می‌شود)
- (۲۹) روز مانند شب تاریک شد.